

Научно-образовательный электронный журнал

ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ

**Выпуск №37 (том 4)
(апрель, 2023)**

Международный научно-образовательный
электронный журнал
«ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ»

ISSN 2782-4365

УДК 37

ББК 94

**Международный научно-образовательный электронный журнал
«ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ». Выпуск №37 (том 4) (апрель,
2023). Дата выхода в свет: 03.05.2023.**

Сборник содержит научные статьи отечественных и зарубежных авторов по экономическим, техническим, философским, юридическим и другим наукам.

Миссия научно-образовательного электронного журнала «ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ» состоит в поддержке интереса читателей к оригинальным исследованиям и инновационным подходам в различных тематических направлениях, которые способствуют распространению лучшей отечественной и зарубежной практики в интернет пространстве.

Целевая аудитория журнала охватывает работников сферы образования (воспитателей, педагогов, учителей, руководителей кружков) и школьников, интересующихся вопросами, освещаемыми в журнале.

Материалы публикуются в авторской редакции. За соблюдение законов об интеллектуальной собственности и за содержание статей ответственность несут авторы статей. Мнение редакции может не совпадать с мнением авторов статей. При использовании и заимствовании материалов ссылка на издание обязательна.

© ООО «МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА»

© Коллектив авторов

YANGI O'ZBEKISTONDA MA'NAViy YANGILANISHIDA MILLIYLIK VA UMUMINSONIYLIK DIALEKTIKASI Radjabova Manzura Xurramovna	284
UGLEROD MAVZUSINI O'QITISHDA "KLAster" METODIDAN FOYDALANISH METODIKASI Rajabova Ra'no, Qo'chqorova R.R.	290
METHODS OF TEACHING GAMES IN VOLLEYBALL TRAINING Shaymardonov Ravuf	332
BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIGA AQLIY TARBIYANI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI Raximberdiyeva Nasiba Yuldashevna, Rasulova Nargiza Kuyliyevna	338
JAMOAT TRANSPORTIDA YO'LOVCHILAR OQIMINI ANIQLASHGA OID ILMIY ADABIYOTLAR TAHLILI Raximjonov Muslimjon Ravshanjon o'g'li	346
BOSHLANG'ICH TA'LIM-KELAJAKKA QO'YILGAN POYDEVOR Safarova Mavjuda	350
MUHAMMAD YUSUF SHE'RIYATIDA TALMEH SAN'ATI Saidortiqova Mohlaroy	355
SEMANTIC FEATURES OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH FOOD COMPONENTS Begaliyeva Zarnigor	358
MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLASHNING USTUVOR VAZIFALARI Каххорова Солия Хакимовна	361
PSIXODIAGNOSTIK AMALIYOTDA SHAXSNI O'RGANISHNING PROEKTIV METODLARNING QO'LLANILISHI Sultonmurodov San'at Sobirovich	366
TA'LIMNI O'ZLASHTIRISHDA NOAN'ANAVIY O'QUV TOPSHIRIQLARINING O'RNI, AHAMIYATI, SAMARADORLIGI Shukurjonova Gulandon Akmaljon qizi	371
TARIX LABIRINTI-HAQIQATDAN DARAK Sobitjonov Yo'ldoshali Muhsinali o'g'li	379
TEACHING OF SPOKEN ENGLISH IN NON-NATIVE CONTEXT Zafar Abdullaev, Kholkhoja Abdullaev	383
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING QIZIQISHI VA QOBILYATINI OSHIRUVCHI USUL VA O'YINLAR Abdusattarova Dilafruz Safarmatovna	395
THE TECHNIQUE OF PERFORMING A TECHNICAL DRAWING Adilov Pulat Adilovich	399

<p>INDIKATORLARNING AYRIM XOSSALARI(MOLEKULAR TARKIBI, UMUMIY KELIB CHIQISHI VA ISHLASH MEKANIZMLARI)GA KO'RA ULARNI KLASSIFIKATSIYALASH</p> <p>Tilyabov Maxsudjon Umurzokovich, Pardayev Ulug'bek Xayrullo o'g'li, Yo'ldoshev Sherali Erdoshboy o'g'li</p>	403
<p>USAGE OF HOMONIC WORDS IN UZBEK AND FRENCH LANGUAGES AND THEIR SIGNIFICANCE</p> <p>Dildora Makhmudova Murodjon qizi, Mamasoliyeva Gulchekhra Abdukhaliyeva</p>	408
<p>WAYS TO REDUCE TAX DEBT IN THE COUNTRY BASED ON ADVANCED FOREIGN EXPERIENCE</p> <p>Hakimov Ulugbek Furkat ogli</p>	413
<p>TIBBIY-DEMOGRAFIK VAZIYAT VA UNING HUDUDIIY JIHATLARI (XOVOS TUMANI MISOLIDA)</p> <p>Egamqulov Husniddin Erkaboyevich, Tuxtamuratova Zarnigor Baxtiyor qizi, Raimjonova Ra'no Akrom qizi</p>	422
<p>MATEMATIKA DARSLARIDA AN'ANAVIIY VA NOAN'ANAVIIY TA'LIM</p> <p>Xudoyorova Gulnoza</p>	427
<p>THE PROBLEM OF SYLLABIFICATION IN CONSONANT CLUSTER</p> <p>Ma'murova Khumora Akmaljon kizi, Ubaydullayeva Durdonakhan Rahmonjon kizi</p>	431
<p>YOSHLAR MA'NAVIIY TARBIYASINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI</p> <p>Umarov Humoyunmirzo Zaxriddinbobir o'g'li</p>	436
<p>NUTQI TO'LIQ RIVOJLANMAGAN BOLALAR BILAN OLIV BORILADIGAN KORREKSION ISH TIZIMIDA LOGOPEDIK RITMIKANING AHAMIYATI</p> <p>Aralova Iroda meliqo'zi qizi, Berdiyev Xurshid</p>	443
<p>SHE'RIYATDA BADIY TAFAKKUR IFODASI</p> <p>Zebo Sabirova Zokirovna</p>	448
<p>THE ROLES OF TITLES IN DECODING IMPLICIT INFORMATION</p> <p>Madina Mirjalilova Jamshid qizi, Palvannazirova Zilola Mansurbek qizi</p>	455
<p>ЖАНР РОМАНА В ТВОРЧЕСТВЕ РУССКИХ ПИСАТЕЛЕЙ КОНЦА 20 ВЕКА</p> <p>Каххарова Азиза Инотовна</p>	463
<p>BOSHLANG'ICH MATEMATIKA DARSLARIDA SHE'RIY TOPISHMOQLARDAN FOYDALANISH</p> <p>Djiyanova Gulal Maxamadiyeva</p>	470

ФИО автора: *Zebo Sabirova Zokirovna*

O'zDJTU,

Jahon adabiyoti kafedrası o'qituvchisi

Название публикации: «SHE'RIYATDA BADIY TAFAKKUR IFODASI»

Annotatsiya: Ushbu maqolada Zebo Mirzo she'riyati qisqacha tahlil qilingan, mustaqillik davridagi o'zbek she'riyatining yangilangan obrazli tabiati, ifoda shakli, lirik qahramonning kongil kechinmalari, ruhiyati she'rda aks ettirilgan ehtiyojlari haqida so'z boradi. Shoir Z.Mirzo she'riyatining asosiy ramzlari bo'lgan sevgi, yomg'ir, nur, oniy, yurak, orzu, baxt, tun, hazon tasvirlari orqali o'z tajribalarini yangi ifodalarda namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: davr she'riyati, tasvir, tarjimon, badiiy va estetik fikrlash, lirik qahramon, sevgi, yomg'ir, nur, lahza, yurak, orzu, baxt, tun,

Annotation: This article briefly analyzes the poetry of Zebo Mirzo, the renewed figurative nature of Uzbek poetry of the independence period, the form of expression, the emotional experiences of the lyrical hero, the needs of the psyche reflected in the poem. Mirza expresses his experiences in new expressions through the images of love, rain, light, moment, heart, dream, happiness, night, mourning, which are the main symbols of poetry. It is important that the image is influential and significant, whether in poetry or prose, it should add a deep meaning to the work of art.

Keywords: period poetry, image, translator, artistic and aesthetic thinking, lyrical hero, love, rain, light, moment, heart, dream, happiness, night,

Аннотация: В статье кратко анализируется поэзия Зебо Мирзо, обновленная образная природа узбекской поэзии периода независимости, формы выражения, эмоциональные переживания лирического героя, потребности психики, отраженные в стихотворении. Мирза выражает свое переживания в новых выражениях через образы любви, дождя, света, мгновения, сердца, сна, счастья, ночи, траура, которые являются главными символами поэзии.

Ключевые слова: историческая поэзия, образ, переводчик, художественно-эстетическое мышление, лирический герой, любовь, дождь, свет, миг, сердце, мечта, счастье, ночь.

Mustaqillik qancha kutishlar va intiqlik, yo'qotishlar evaziga erishilgan ne'matimizdir. O'zbek degan millatning yelkasiga quyosh tekkan kun uning o'zligini anglashi sari qadam tashlagan kundir! Ayni shu pallani adabiyot – san'at kishisi tarozusi bilan o'lchagan adib Ulug'bek Hamdam aytganidek: "...endi shoir o'z nigohini tashqaridan – atrofda yuz berayotgan olamshumul voqea-hodisalardan uzib, o'z miskin ko'ngliga qaratdi va uni "tarjima" etishga kirishdi"⁵⁴.

---

⁵⁴ Hamdamov U. Yangilanish ehtiyoji. Toshkent: Fan. 2007. 75-bet.

Bu davrda nafaqat insonning yashash tarzi, muhiti, fikrlash jarayoni, his-tuygʻulari ham erkinlikka yuz tutdi. Badiiy-estetik qarashlarning ildizlari mumtoz adabiyot tomirlaridan yiroqlashmagan holda yangiliklarga yaqinlashdi. Bunday oʻylab qaralsa, badiiy tafakkur mudom yangilanishga ehtiyojmanddir. Mustaqillik davri oʻzbek sheʼriyatida shoirlar qatorida shoirlar ham oʻz aytar soʻziga ega boʻldi. Ana shunday shoiralardan Oydin Hojiyeva, Gulchehra Nur, Halima Xudoyberdiyeva, Qutlibeka, Farida Afroʻz, Zebo Mirzo, Halima Ahmedova, Xosiyat Rustamova. Ular ham sanʼatlari orqali hayot haqiqatlariga javob izladilar. Ijod va talqinda yangiliklar yarata oldilar.

Shoira Zebo Mirzo ijodiga nazar soladigan boʻlsak, uning ijodi bugungi oʻzbek sheʼriyatining yorqin namunasi. Shoira sheʼrlarida yetakchi mavzu ishq mavzusidir. Uning ishq shunchaki zaminiy muhabbat emas, balki ilohiyotga yaqin boʻlgan ishqdir. Shuning uchun ham shoira sheʼrlaridagi lirik qahramon Haqiqiy ishq oshigʻi va oshiq oʻz holini, ishqini Yaratganning inoyati deya qabul qiladi. Oshiq mana shu ishq sabab Allohdan najot kutadi, gunohlaridan oʻtishini soʻraydi, panoh tilaydi.

”Soʻz keladi... Soʻzlar ham osmondan tushadi, agar koʻnglingiz osmonga yetgan boʻlsa... Ijod bu Iloh bilan sirlashuvdir. Sheʼr bu tazarru, koʻz yoshi, munojot va, hatto, isyon ham boʻlishi mumkin, koʻnglidan yengilgan inson uchun. Biroq bu hol shu lahzada, shu soniyada Iloh va Inson qalbi oʻrtasidagi hol, sir. Uni oʻzgalar oʻqishi shart emas!”⁵⁵ – deydi shoira.

Bu fikrlarda aks etayotgan soʻzlar Ilohiylashtirilganday tuyiladi. Chunki bu soʻzlar shoira koʻnglining tubidan otilayapti. Soʻzning qudrati shu darajadaki, u insonni, nafaqat oʻziga yaqinlashtiradi, oʻzligini tan oldiradi. Zebo Mirzo fikrlarini davom ettirar ekan shunday deydi: “Bu yoʻl... Yaratganga yoʻl. Kelish, qaytish, yetish va yana nimalardir deb atamang bu talpinishning ruhi bitta: bu shunday holatkim, bu hol ichiga Uning Oʻzidan boshqa sigʻmaydi. «Men vaqt ichida, vaqt mening ichimda», deydi Boyazid Bistomiyy”.⁵⁶

---

⁵⁵ Zebo Mirzo. Men nima uchun yozaman// Guliston. 2015. 1-son.

⁵⁶ Oʻsha maqola// Guliston. 2015. 1-son.

Zebo Mirzo she'riyatida asosiy timsollar - ishq, yomg'or, nur, oniy lahza, yurak, tush, arsh, tun, xazon timsollaridir. Mana shu timsollar orqali shoira o'z kechinmalarini yangicha ifodalar bilan beradi.

Ma'lumki, tasavvuf she'riyatida ishq nafsni yengish quroli bo'lib, u ikki xil: majoziy (insoniy muhabbat), boqiy va o'lmas ishq (insonning Allohga ishq). Ishq, ko'pincha, may, sharob timsollari orqali ham ifodalanadi. Ilohiy ishq "ilohiy irodaning hokim bo'lishidir". Shoiraning lirik qahramoni aynan ilohiy ishqdan panoh topadi. U insoniy muhabbatdan ilohiy muhabbatni topganini tan oladi. Aslida ilohiy ishq insoniyat qonida mavjud, faqat uni anglamoq uchun majoziy ishq turtki bo'ladi. Lirik qahramon shu qadar ishqqa tashnaki, u yori uchun "Xudo haqqi sevdim, Xudo haqqi kam Uni deb qanchalar to'kilgan bo'lsam"⁵⁷, - deydi. Zebo Mirzoning "Ajr" to'plamiga kirgan she'rlarda tasavvuf mohiyatini chuqurroq anglash, diniy tushunchalar, ilohiy tushunchalarga sezgirlik bilan yondashish, hissiy sarkashlikni falsafiy mushohadalar bilan almashtirishga urinish ko'rinadi:

Me'roj – vaslgohing desa Haq,
Ruh qushin uchirib arshi a'loga,
Tovonomga ko'ngil ko'zini bog'lab,
Jism olovini bosib o'tardim... ⁵⁸

Muhabbat so'zining kelib chiqishi to'g'risida turli qarashlar mavjud. Ba'zilar ushbu so'zni "muhoibat" so'zidan olingan deyishadi. Boshqa ba'zilar esa "muhabbat" so'zining "hubb" (xum) so'zidan kelib chiqqanini taxmin qilishadi. Ularning ta'kidlashlaricha, xum to'lganda unda boshqa narsa uchun joy qolmaganidek, ko'ngil ham muhabbat bilan to'lganidan so'ng, unda sevmagan kishisiga joy qolmagay. Yana boshqa ba'zilar "muhabbat" so'zining "habb" (don) so'zidan kelib chiqqani to'g'risida fikr bildirishadi. Jumladan, "habb" so'zi to'g'risida har bir mag'izli narsaning doni bor deyдилar. Shundan kelib chiqib, yurakning o'rtasini "habbat ul-qalb" (yurak doni), deyдилar va do'st (sevgili, suyuqli, mahbub, ma'shuq) o'sha joydan o'tsa, o'shani

---

⁵⁷ Mirzoyeva Z. Ishq. Toshkent: Akademnashr, 2011. 10-bet.

⁵⁸ Mirzoyeva Z. Ajr. – Toshkent: Yozuvchi, 1997. 27-bet.

“muhabbat” deb ataydilar.⁵⁹ Shundan ayon bo‘ladiki, muhabbat Alloh sevgan bandasiga nasib bo‘lguvchi tuyg‘u. Bandasini sevgan Allohni sevadi:

Ishq hukmini bilsang-da Egam,
Iztiroblar yongan dil bilan
Men sevaman do‘zaxingni ham
Men sevaman... sevgingni Egam.⁶⁰

Muhabbat maskan etgan joy bu – qalb – iqrرخona, iqrر esa Tangriga yaqinlashtiruvchi ilk qadamdir: ”Ishq nadir? Jahannam olovini ichib. Malak ko‘zlaridan tomgan tomchi nur. Ishq bu ikki dunyo bahridan kechib, Tangri huzurida yig‘layotgan Hur!⁶¹

Uning ko‘ngli sevgani uchun o‘zini aybdor deb bilmaydi, uni sevmaganlar aybdor: ”Xiyonat tunlari haydalib, bedil, Tavallo chog‘ida berilgan bo‘lsam. Xudodan tanho ishq tilanib yuz yil, Bir olov bo‘sadani tirilgan bo‘lsam, Gunohkor emasman kuyganim uchun, Meni deb yonmagan dillar gunohkor.⁶²

Shoiraning “Tun malikasi”, “Ajr”, “Nur kukunlari”, “Ishq” to‘plamlariga kiritilgan she‘rlar jamlanmasida ifodalangan muhabbat o‘quvchini ilohiy ishq sari yetaklaydi. Ispan faylasuflaridan biri shunday degan edi: “Agar shoir nigohini bir yuz sakson gradusga bursam, uning ko‘zi yuragiga tushadi”⁶³. Demak mustqillik davri she‘riyati endi osmoniy tushunchalarning emas, inson yuragining ifodachisiga aylandi. Chunki shoir bu davrda zo‘rma-zo‘raki yozishdan, dabdababozlikdan yiroqlashdi va endi u ham o‘z qalbiga – yuragiga quloq osdi, uni to‘kib soldi. Shoir o‘z yuragini makon etdi:

Ko‘rgim kelmas
yaxshi- yomonni,
Bo‘g‘ilaman, yetmas nafasim.

---

⁵⁹ Rahimov K. Ishq va muhabbat ta‘rifi// Sharq yulduzi, 2014. N6.

⁶⁰ Mirzayeva Z. Ishq. – Toshkent: Akademnashr, 2011. 98-bet

⁶¹ Mirzoyeva Z. Ishq. Toshkent: Akademnashr, 2011. 105-bet.

⁶² Mirzoyeva Z. Nur kukunlari. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2004. 78-bet.

⁶³ Hamdamov U. Yangilanish ehtiyoji. Toshkent: Fan., 2007. 76-bet.

Gul davralar meniki emas,

Mening uyim –

Ko'ngil qafasim...⁶⁴

Shoira dunyo azoblaridan, dardlaridan charchagan damda hech kimga malol kelmaydi. U endi ko'ngliga yo'l oladi. Shoira shunchaki: "Ko'milaman yuragimga jim...⁶⁵ deydi, xolos. Butun umrini, qalbini inson yuragiga baxsh etgan shoira ISHQ atalmish tuyg'uning sururini, dard – u quvonchlarini, azob - uqubatlarini Xudoga yetish yo'lida sinov deb bildi. Huddi shu o'rinda mumtoz adabiyotdagi majoziy ishqdan haqiqiy ishqqa erishish g'oyasini ko'rishimiz mumkin. Ko'ngilga ISHQ atalmish ilohiy surur in'om etilmas ekan, u inson chinakam quvonch-u rostakam dard, haqiqiy hayot kechmishlarini bilmay, ko'rmay, anglamay o'tadi:

Ey Xudo, bir kuni senga yetarman,

Sezyapman ruhimda nimadir yangi.

Ko'ksimga yulduzlar sho'r yoshi tomda,

Ko'ksimda ishq jangi

Nurlar jarangi.⁶⁶

Yoki quyidagi misralarda yangicha qarashlarni kuzatamiz: **"Vujudimni yemirmasa g'am, Yuragimni bilmas eding ham. Men sevmam, sevilarmiding, Ey ko'nglimning egasi – Odam!"⁶⁷** She'r shunchaki yozilmaydi, uning taqdiri Jaloliddin Rumiy ta'rificha, Isoning tug'ilishi kabidir. U g'oyibdan ato etiladi va buyuk tuyg'ular ifodasi uchun xizmat qiladi. Shu o'rinda shoir yuragi ham oddiy insonlar yuragidan farq qiladi. Oddiy yuraklar oddiy ishlarga qodir bo'lsa, buyuk yuraklar tog'larday dard bilan yashaydi va ulardan chinakam san'at asari - SHE'R degan farzand dunyoga keladi. Va aynan shu she'rda shoir o'z "men" ini ochadi. Shoira shu ulkan yurak bilan ulkan ishqqa to'qnash keladi: "Olis – olis edi

---

⁶⁴ Mirzoyeva Z. Nur kukunlari. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2004. 33-bet.

⁶⁵ Mirzoyeva Z. Nur kukunlari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2004. 33-bet.

⁶⁶ Mirzoyeva Z. Nur kukunlari. – Toshkent: 2004. 29-bet.

⁶⁷ Mirzoyeva Z. Ishq. Toshkent: Akademnashr, 2011. 53-bet.

osmonim, O'lis – o'lis orzum edingiz. Yorug' – yorug' osmonlarimdan, Yuragimga kirib keldingiz⁶⁸”.

“Agar musavvir bo'lsam, eng avvalo, tushlarimni chizardim... “deydi shoira. “Men rassom emasman. Men chizgan chizgilar yuksak san'at asarlari yoki badiiy yetuk ijod namunalaridan olgan taassurotlarim ham emas... Qo'llarim xotirasida qolgan, bolalik qiziqishlarimning hamrohi qalamimdan to'kilganlari – bu bir holat. Iloh va inson o'rtasida kechayotgan ichkin va iztirobli ruhiy holatlarning bir ko'rinish, xolos.”⁶⁹

(Nega o'xshamaymiz o'z ruhimizga?)

Nega bu ruhlardan judomiz minba'd?

Nega ozod Ruhlar, Ozoda ruhlar

Faqat tushimizdan o'tishar uchib,

Mangulik umrini lahzada yashab

Bizning ayro-ayro vujudimizga

Iztirob va Ishqning olovini tashlab?⁷⁰

Biz qaraymiz, ammo ko'rmaymiz... Bizga berilganlari tush kabi oniy, taxayyul osmonidan tasavvur ko'zgusiga bir lahza tushib o'tgan nur soyasidir... Nur. U ko'zlar orqali yurakka singadi. Yoqimli ovoz. Unga qalbning tub -tubidagi botiniy hislar javob qaytaradi. Xushbo'y ifor. Uning bo'yidan yurak junbushga keladi. Qo'l tafti. Undan yurak bir qalqib tushadi... Qarang, bularning bari YURAK bilan bog'liq. Bejiz Yurak ALLOH uyi emas-kuch. Chindan ham shoira ijodidagi she'rlar garchand g'amli, tushkun bo'lsa ham u o'zining sehrli olamiga ega. Bu olamning nomi “KO'NGIL”. Uning egasi esa har kimning o'zidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Hamdamov U. Yangilanish ehtiyoji. Toshkent: Fan. 2007.
2. Хайитов А. 90-йиллар ўзбек лирикасида анъана ва шаклий изланишлар. ф. ф. н... дисс автореферат. – Тошкент: 2004.
3. Хамдамов У. Бадий тафаккур тадрижи. – Тошкент: Янги аср авлоди. 2002.
4. Мухтор А. Шеър – шоир виждони. – Тошкент: Мумтоз сўз, 2011.

---

⁶⁸ O'sha asar: 2011. 38-bet.

⁶⁹ O'sha asar: 123-bet.

⁷⁰ O'sha asar: 109-bet.

5. Мустақиллик даври адабиёти. Адабий – танқидий мақолалар. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2006.
6. Mirzoyeva Z. Men nima uchun yozaman// Guliston. 2015. 1-son.
7. Mirzoyeva Z. Ajr. – Toshkent: Yozuvchi, 1997.
8. Mirzoyeva Z. Nur kukunlari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2004.
9. Mirzoyeva Z. Ishq. Toshkent: Akademnashr, 2011.
10. Қуронов Д. Адабиётшунослик назарияси асослар. Тошкент. Навоий университети. 2018
11. Қуронов Д. Адабиётшунослик луғати. – Т. 2010.
12. Sabirova Z. “Zebo Mirzo ijodida yurak obrazi talqinlari”//”Ilm sarchashmalari”. 2017-yil,4-son.